

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie zdrowia psychicznego w środowisku pracy

Rada Ochrony Pracy przy Sejmie RP na posiedzeniu 10 grudnia 2012 r. zapoznała się z materiałami przygotowanymi przez Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy (CIOP-PIB) oraz Państwową Inspekcję Pracy (PIP), dotyczącymi stanu zdrowia psychicznego w środowisku pracy.

Na podstawie tych materiałów oraz przeprowadzonej dyskusji Rada stwierdza, że:

1. Polska zajmuje jedno z czołowych miejsc w Europie pod względem nasilenia zagrożeń zdrowia psychicznego związanych z pracą.

Jedna trzecia pracujących Polaków skarży się na stres w pracy, a w jego wyniku obserwuje się także systematyczny wzrost zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania. Wzrastają też związane z nimi koszty ekonomiczne, które wynikają z długiego okresu absencji chorobowej (2. miejsce po absencji z tytułu chorób nowotworowych), a także zmniejszonej wydajności pracowników, zwiększonej wypadkowości oraz fluktuacji kadr.

2. Główne przyczyny stresu w pracy zidentyfikowano jako zmieniające się dynamicznie psychospołeczne warunki pracy, w tym szczególnie: intensyfikacja pracy i wzrost wymagań w odniesieniu do nowych technologii, niepewność zatrudnienia oraz niestabilne więzi społeczne w pracy. Przyczyny te stanowią, udokumentowane badaniami prowadzonymi w CIOP-PIB, podstawowe zagrożenia dla zdrowia psychicznego w miejscu pracy. Opracowane zostały także odpowiednie programy prewencji i treningu wychodzenia ze stresu. Wyniki prac CIOP-PIB stanowiły istotny wkład w program międzynarodowy Psychological Health and Well-being in Restructuring (PSYRES)
3. Na podkreślenie zasługują podjęte przez Państwową Inspekcję Pracy w latach 2006-2009 działania prewencyjne na rzecz poprawy psychospołecznych warunków pracy. Działania te miały cel informacyjny, tj. uświadomienie zagrożeń związanych ze stresem w miejscu pracy oraz cel prewencyjny, który polegał na identyfikacji przyczyn stresu oraz przeciwdziałanie jego skutkom.

W działaniach tych uczestniczyli pracodawcy i pracownicy z różnych sektorów gospodarki, łącznie 11 500 osób. Pracodawcy dokonali oceny stresogenności cech pracy w blisko 400 zakładach pracy, na ponad 1400 stanowiskach pracy.

W 2011 roku Państwowa Inspekcja Pracy podjęła realizację kolejnego programu informacyjno-prewencyjnego, związanego z problematyką czynników psychospołecznych w środowisku pracy, w którym uczestniczyło 13 okręgowych inspektoratów pracy. Działania prewencyjne objęły 282 pracodawców, przeprowadzono 127 szkoleń dla 1 981 uczestników. Do pomiaru stresogenności cech pracy przystąpiło 78 pracodawców. Program ten był kontynuowany w 2012 r.

Na podstawie przedstawionych materiałów i dyskusji Rada Ochrony Pracy uznaje za celowe:

1. Propagowanie zintegrowanego podejścia do zachowania zdrowia psychicznego w środowisku pracy, które opiera się na działaniach na poziomie państwa, organizacji, przedsiębiorstwa oraz samych pracowników;
2. Kontynuację działalności Państwowej Inspekcji Pracy w zakresie kontroli przestrzegania prawa związanego z poprawą jakości psychospołecznych warunków pracy oraz działaniami informacyjno-prewencyjnymi;
3. Podnoszenie świadomości społecznej na temat psychospołecznych zagrożeń w środowisku pracy;
4. Motywowanie pracodawców do podejmowania działań zmierzających do poprawy jakości psychospołecznych warunków pracy przez przede wszystkim:
 - dokonywanie oceny ryzyka zagrożeń psychospołecznych, która umożliwi wczesną identyfikację i zapobieganie tym zagrożeniom;
 - modyfikację organizacji pracy, (np. elastyczny czas pracy, partycypacja pracownicza), łagodzącą skutki intensyfikacji pracy oraz wpływającą na warunki pracy pozwalającą na zachowanie równowagi praca-życie prywatne;
 - poprawę komunikacji pomiędzy pracownikami a kierownictwem służącą zapewnieniu pracownikom odpowiedniego poziomu wsparcia społecznego w pracy;
 - promowanie dobrych praktyk bezpieczeństwa i sprawiedliwości w miejscu pracy, kodeksów etycznych, które są prewencją źródeł stresu;
 - zapewnienie pracownikom dostępu do szkoleń z zarządzania stresem;

5. Propagowanie prozdrowotnego stylu życia wśród pracowników, który wzmacnia ogólną odporność na stres.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 22 stycznia 2013 r.